

DE SHORTLIST

1. Klimaat: Vanessa Nakate

© Paul Wamala Ssegujja, CC BY-SA 4.0

Vanessa Nakate startte in januari 2019, geïnspireerd door Greta Thunberg, een eenzame protestactie voor het Ugandese parlement tegen de passieve houding tegenover de klimaatcrisis. Dat hield ze maanden vol. Geleidelijk beantwoordden andere jongeren haar oproepen op de sociale media en kon ze de aandacht vestigen op de problemen van het regenwoud in het Kongobekken. Tegelijkertijd stichtte Nakate het Youth for Future Africa-initiatief dat later de “Rise Up Movement” werd.

De Rise Up Movement wil Afrikaanse klimaatactivisten helpen om hun stem in de hele wereld te laten klinken. Verder wil Rise Up Movement bijdragen aan het uitroeien van armoede en het creëren van welvaart door middel van onderwijs, opleiding en praktische Life Coaching Programma's, Life Skills Training en Skills Developmental Training.

Begin januari 2020 schreef Nakate samen met twintig andere jongeren uit verschillende landen een open brief aan de deelnemers van het World Economic Forum. Daarin werden bedrijven, banken en regeringen opgeroepen om onmiddellijk elke investering in fossiele brandstoffen stop te zetten

Vanessa is nu goodwill ambassadeur voor Unicef. In 2022 brengt ze ook haar eerste boek uit. In *A Bigger Picture*, vertelt ze over hoe haar gemeenschap extra zwaar getroffen wordt door de klimaatcrisis en hoe ze worstelt om als klimaatactiviste uit Afrika gehoord te worden.

DE SHORTLIST

2. Oorlog: Radhya Al-Mutawakel & Mwatana

© Control Arms, CC BY 2.0

Radhya Al-Mutawakel is een Jemenitische mensenrechtenverdediger en de medeoprichter en voorzitter van Mwatana, een onafhankelijke mensenrechtenorganisatie die mensenrechten verdedigt in Jemen.

In Jemen woedt sinds 2015 een zware, politieke en militaire strijd tussen de internationaal erkende regering, die wordt gesteund door een militaire coalitie onder Saudische leiding, en Houthis-rebellen die door Iran worden gesteund. Het conflict veroorzaakt tot op vandaag een humanitaire crisis met talrijke mensenrechtenschendingen.

Sinds 2004 zet Al-Mutawakel zich in voor de verdediging van rechten en vrijheden in Jemen. Binnen de organisatie **Mwatana** richtte ze zich op mensenrechtenschendingen, met name gedwongen verdwijningen en willekeurige arrestaties.

In 2017 ondernam Al-Mutawakel een diplomatieke tournee waarbij ze de VS, het VK, Zwitserland en andere Europese landen bezocht, om te spreken over het conflict in Jemen en de mensenrechtenschendingen door alle partijen in het conflict. Zo probeerde ze om verschillende landen te betrekken bij het beëindigen van het conflict. Tijdens de tournee, op 30 mei 2017, informeerde ze de VN-Veiligheidsraad over het conflict in Jemen, waarmee zij de eerste Jemenitische vrouw werd die de Veiligheidsraad ooit toesprak.

Mensenrechtenorganisatie Mwatana heeft sinds het begin van de oorlog een kleine tweeduizend lucht- en artillerieaanvallen bestudeerd, waarbij zo'n 4.400 burgerdoden vielen. Het totale aantal doden wordt geschat op minstens 377 duizend.

In december 2022 bracht Mwatana een nieuw rapport uit, *Not a Single Body in One Piece*, in samenwerking met de Nederlandse vredesorganisatie PAX. Daarin beschrijven de onderzoekers op basis van uitgebreid veldwerk tien aanvallen uit de periode tussen januari 2019 en maart 2021. In sommige gevallen is er mogelijk sprake van schendingen van het internationaal humanitair recht. Het rapport is broodnodig, aangezien er momenteel verder geen onafhankelijk onderzoek plaatsvindt naar mogelijke oorlogsmisdaden in Jemen.

Een deel van de wapens in het conflict in Jemen is overigens afkomstig uit westerse landen als Duitsland en de Verenigde Staten, die op hun beurt weer van de Saoediërs afhankelijk zijn voor de olie-import.

DE SHORTLIST

3. **Mensenrechten in Iran: The Coordination Council of Iranian Teachers' Trade Associations**

Na de moord op Mahsa Amini op 16 september 2022 braken in Iran hevige protesten uit.

Mahsa Amini, een 22-jarige Iraans-Koerdische vrouw, was gearresteerd omdat ze haar hoofddoek – de Hijab – niet correct droeg. De protesten richtten zich eerst tegen de beruchte zedenpolitie die Mahsa Amini hadden gearresteerd. Zij hadden haar bij haar arrestatie geslagen op het hoofd waarop ze het bewustzijn verloor. Na aankomst op het kantoor moest Amini nog anderhalf uur wachten vooraleer ze naar het ziekenhuis werd overgebracht. Na drie dagen in coma overleed ze. Al snel groeiden de protesten uit tot een brede beweging tegen de schending van vrouwenrechten en voor de vrijheid van vrouwen in het land.

The Coordination Council of Iranian Teachers' Trade Associations riep op dinsdag 4 oktober 2022 alle leraren en studenten op om de lessen te weigeren. Deze lerarenvakbond was een van de eersten die landelijke stakingen startte ter ondersteuning van de huidige protesten. Sindsdien werden talloze leerkrachten en onderwijsmedewerkers in hechtenis genomen of ontslagen. [Onderwerp of terrein van de kandidaat]: [Naam van de organisatie of perso(o)n(en)]

DE SHORTLIST

4. Herinnering: Hiroshima Vredesmuseum

© Roger H. Goun onder CC

Het Vredesmuseum van Hiroshima is een museum in de Japanse stad Hiroshima dat werd opgericht ter herinnering aan de atoomexplosie die op 6 augustus 1945 de stad Hiroshima volledig verwoestte.

Bij de nucleaire bombardementen op 6 en 9 augustus op Japan vielen er tussen 129000 tot 226000 doden. Het grootste deel onder hen waren burgers. Het museum werd opgericht ter herinnering aan deze slachtoffers en de stad Hiroshima zelf. Het museum verzamelt en stelt foto's en voorwerpen

van de slachtoffers tentoon. Bezoekers krijgen in het museum een duidelijk beeld, van de verschrikkingen van de bombardementen, van Hiroshima voor en na de aanval en inzicht in wat vandaag op nucleair vlak speelt in de wereld .

Het museum geeft zichzelf daarbij een duidelijke missie, met name een bijdrage leveren aan de wereldvrede en aan de strijd voor de afschaffing van alle kernwapens in de wereld. Het museum werd in augustus 1955 opgericht in het "Vredespark" van Hiroshima.

DE SHORTLIST

5. Onderwijs & mentaal welzijn: Zarlisht Halaimzai

© refugeetrauma.org

Zarlisht Halaimzai, zelf voormalig vluchteling uit Afghanistan, is medeoprichter en directeur van Amna (voorheen het Refugee Trauma Initiative - RTI), een organisatie die vluchtelingen psychologische ondersteuning biedt en hen helpt om te gaan met de emotionele gevolgen van geweld en ontheemding. Alvorens het RTI op te richten, werkte ze langs de Syrische grens met Turkije, hielp ze kwetsbare kinderen toegang te krijgen tot onderwijs en adviseerde ze organisaties over onderwijs en welzijn voor vluchtelingen.

Halaimzai was een van de leden ("fellows") van de "Obama Foundation" in 2018. Met die stichting verzamelde en sponsorde de voormalige Amerikaanse president Barack Obama 20 wereldwijde leiders in burgerlijke innovatie.

DE SHORTLIST

Toevoeging door Koninklijk Atheneum, Antwerpen

6. Mensenrechten: Anti-Slavery International

© Anti-Slavery.org

Moderne slavernij neemt vele vormen aan. Het kan gaan over de problematiek van kindslaven maar ook mensenhandel, gedwongen arbeid en gedwongen huwelijken maken er deel van uit. Vandaag lijden bijna 50 miljoen mensen onder moderne vormen van slavernij. Een kwart van hen zijn kinderen, 22 miljoen mensen zitten vast in een gedwongen huwelijk. Vooral migranten blijken kwetsbaar voor gedwongen arbeid. Door de Covid-19-pandemie kregen slachtoffers van moderne vormen van slavernij af te rekenen met nog slechtere leefomstandigheden.

Anti-Slavery International, ontstaan in het Verenigd Koninkrijk in 1839 en naar eigen zeggen de oudste mensenrechtenorganisatie ter wereld, strijdt tegen al deze vormen van slavernij in de hele wereld.

In de lange geschiedenis van de organisatie vallen heel wat successen te noteren;

De organisatie speelde in de negentiende en twintigste eeuw een centrale rol in de strijd tegen de slavenpraktijken in Kongo Vrijstaat, het gebied onder het persoonlijke bewind van de Belgische koning Leopold II dat hij later overdroeg aan de Belgische staat. De organisatie werkte ook mee aan heel wat internationale wetten en verdragen die bescherming bieden aan wie in aanraking kwam met slavernij. Zo zette de organisatie druk op West-Afrikaanse cacao producenten om eerlijke lonen uit te betalen en de kinderhandel tegen te gaan. In Nepal werkte de organisatie mee aan de afschaffing van de 'Kamaiya' (een vorm van gedwongen arbeid omwille van een financiële schuld), en ook in Niger en Brazilië lag men mee aan de basis van belangrijke initiatieven tegen moderne slavernij. Anti-Slavery Int. was ook een van de eersten om misbruik van het 'kafalah-systeem' te onderzoeken. Door dat systeem bleken migranten in het Midden-Oosten, bijvoorbeeld in Qatar in het kader van de FIFA World Cup, uitgebuit te worden.